

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. I. Probatur demonstrabilitas existentiae Divinae.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

tis, abstrahendo adhuc à reali exercitio existentia, eamque solum relinquendo in esse apprehenso, quia de hoc ipso explicito conceptu Deitatis nondum habet evidentiam, quod à parte rei & exercitè ita se habeat: ideoque cum tribuit DEO in apprehensione existentiam signatam, potest adhuc de ipso negare existentiam exercitam, & dicere cum insipiente: *non est DEVS*. Ubi nulla est contradictio: neque enim est affirmatio & negatio ejusdem de eodem secundum idem.

10. Oppones tertio. Hæc propositio, *DEVS est colendus*, seu primum principium Synderesis est per se nota quoad nos: ergo etiam hæc inclusa: *DEVS est*. Respon. neg. consequent. nam illa propositio, *DEVS est colendus*, pertinet ad intellectum practicum, in quo ut sit per se nota quoad nos, sufficit quod in & per eundem intellectum practicum hæc inclusa: *DEVS est* non probetur; quamvis non nisi per discussum intellectus

speculativi, qui practico præsupponitur, in notitiam venerit.

Obijcies quartò. Contra rationem conclusionis primæ. *DEVM esse Trinum*, non est per se notum quoad se, & tamen Trinitas est de ratione DEI: ergo etiam si existentia sit de ratione DEI, non sequitur, DEVM existere esse per se notum quoad se. Respondent primò Bannez & Godoy neg. antec. siquidem omnes tres Divinæ Personæ existunt existentia absolutâ ipsius essentia Divinæ, ut habet S. D. q. 28. a. 2. Responderi potest secundò. neg. consequ. & paritatem: quia esse DEI tanquam intrinsicè pertinet ad constitutionem Divinæ essentia dicitur de illa in primo modo perfectæ absque indigentia & admissione alicujus medii virtualis: Trinitas autem Personarum præsupponit virtualiter essentiam constitutam, & ex processibus ac relationibus Theologicè probatur.

ARTICULUS II.

An & quomodo demonstrari possit DEVM esse?

S U M M A R I A.

1. Testimonia script. & PP. pro demonstrabilitate esse Divini.
2. Evidentia effectus probat existentiam cause primæ.
3. Fides Divina credit esse DEVM, ut amborem gratia.
4. Per effectus improporcionatos causa demonstratur, quoad an est.
5. Qualem cognitionem rei spiritualis possint gignere species in representando materiales.
6. Esse DEI attingitur cognitione inadeguata.
7. Non sequitur naturalis demonstrabilitas Trinitatis.
8. Prima demonstratio ex motu.
9. Quo sensu viventia moveantur à se?
10. Implicat in moventibus per se subordinatis processus in infinitum.
11. Altera demonstratio ex effectibus.
12. Necessaria realis distinctio inter producents & productum.
13. Prima implicancia circularis causalitatis in infinitum ex causalitate sui ipsius.
14. Altera, quod infinitum esset pertransibile.
15. Tertia, quod nulla causa esset completa & efficax.
16. Quarta. Nulla esset sufficiens ad operandum.
17. Instantia ex accidente.
18. Instantia ex instrumento.
19. Infinitum finito additum non mutat predicata essentialia.
20. Quando nam sit diversitas inter partes distributive & collectivè acceptas?
21. Confirmatio ab exemplis.
22. Tertia demonstratio ex contingentiarerum creaturarum.
23. Possibilitas entis necessarij infert existentiam DEI.
24. Quarta demonstratio ex inaequalitate rerum.
25. Quinta ex ordinatissima mundi fabrica.
26. Varietas opinionum de invincibili ignorantia DEI.
27. Nullo casu admittendam suadet S. Script.
28. Et SS. PP.
29. Probat facillimus ascensus à Creaturis.
30. Notitia DEI pertinet ad prima principia honestatis.
31. Varia absurda, que sequerentur ex ignorantia invincibili DEI.
32. Quid dicendum ad Americanam existentiam.

§. I.

Probatur demonstrabilitas existentia Divina.

CONCLUSIO: DEVM esse est à posteriori ex 1. Creaturis evidenter demonstrabile. Ita cum S. D. comm. Catholicorum DD. Oppositam S. D. vocat manifestè falsam. q. 10. d. ver. a. 12. & i. contra gentes c. 12. erroniam.

Probatur primo. Ex illo lap. 13. *A magnitudine enim speciei & creatura cognoscibiliter poterit creator horum videri.* & Rom. 1. *Quod notum est DEI manifestum est in illis, DEVS enim illis manifestavit: invisibilia enim ipsius à creatura mundi, per ea, que facta sunt, intellecta conspiciuntur, ubi verba cognoscibiliter videri, intellecta conspici, juxta SS. PP. interpretationem evidentem cognitionem denotant: nam Hier. in citatum Apostoli locum, tam evidenter, inquit, intellecta sunt, ut conspici dicantur.* August. tr. 2. in Jo. *potest inveniri per creaturam Creator evidenter, dicente Apostolo, invisibilia enim ejus &c. S. Maximus cent. 3. c. 1. conspicua creatura clarum probat notitiam, quod sit Creator.* Et D. Anselm. *notum DEI est, quod naturali ingenio sciri potest de DEO.*

Probatur secundò ratione. Quoties est evidens existentia effectus, toties à posteriori est evidenter demonstrabilis existentia causa: sed evidens est existentia creaturarum, seu effectus: ergo à posteriori etiam est evidenter demonstrabilis existentia Creatoris, tanquam cause primæ.

Dices

3. Dices primò. Quod fide divina creditur, non demonstratur; sed *DEVM esse*, creditur fide divinà: ita enim Apostolus Heb. 6. *accidentem ad DEVM credere oportet, quia est.*

Resp. DEUM esse ut autorem gratiæ creditur fide divinà, & ita requiritur ab Apostolo, concedo, DEUM esse, ut autorem naturæ, nego: sic enim potius est præambulum ad articulos fidei.

4. Dices secundò. Nulla causa demonstrari potest per effectum sibi improporionatum, sed omnes effectus creati, utpotè finiti, sunt DEO infinito improporionati, ergo.

Resp. cum eodem S. D. hic a. 2. ad 5. distingo maj: nulla causa perfectè & quoad quid est potest demonstrari per effectum improporionatum, concedo; imperfectè, & quoad an est, nego.

5. Dices tertio. Species in repræsentando materiales non possunt gignere cognitionem rei spiritualis, sed nostræ species, quibus utimur in hoc vita statu, sunt in repræsentando materiales, quia sunt abstractæ à phantasmatibus: ergo non possunt gignere cognitionem DEI. Quod etiam videtur allere re S. D. in hac. 1. p. q. 88. a. 2. ad ult. ubi dicit: *per similitudines rerum materialium aliquid affirmativè potest cognosci de Angelis secundum rationem communem, licet non secundum rationem speciei; de DEO autem nullo modo.*

Resp. dist. maj. species in repræsentando materiales & habentes modum repræsentandi materialem, non possunt gignere cognitionem rei spiritualis, conc. habentes modum repræsentandi immaterialem, nego maj. & sic distinctâ minore, nego consequentiam. Rursus: Non possunt gignere cognitionem rei spiritualis perfectam, immediatam, & quidditativam, conc. imperfectam, mediatam, & connotativam, quoad an est, nego maj. & patitur distingui consequens: ergo non possunt gignere cognitionem DEI quidditativam conc. connotativam, nego consequ.

6. Autoritatem Doctoris Angelici exponit Goudoyus per *cognosci affirmativè*, intelligi quidditativè, & hanc statui differentiam inter DEUM & Angelos; quod istos per species à phantasmatibus abstractas aliquo modo quidditativè possimus cognoscere, in quantum videlicet in gradu generico conveniunt cum substantiis materialibus, non autem DEUM: quippe qui nec in physico, nec in logico genere convenit cum substantiis materialibus.

7. Dices quartò. Ubi essentia & esse nec re nec ratione differunt; ibi nulla est differentia inter cognitionem essentia & esse, inter cognitionem *quid est*, & *an est*: sed essentia & esse in DEO nec re nec ratione distinguuntur: ergo cognito esse DEI etiam cognoscitur essentia DEI; atqui hanc demonstrativè non cognoscimus: ergo nec esse DEI.

Resp. dist. maj. si attingatur cognitione quidditativà & adæquatâ, conc. maj. si inadæquatâ & connotativè repræsentante, nego maj. & sic dist. consequens: ergo quidditativè & adæquatè cognito esse DEI, cognoscitur essentia DEI, conc. inadæquatè & connotativè cognito, nego consequ.

8. Secundo. Ubi essentia & esse nec re nec ratione differunt, tam ex parte rei cognita, quam ex parte modi cognoscendi, conc. maj. si solum ex parte rei

cognita non differunt; bene autem in imperfecto modo cognoscendi, nego maj. sed essentia & esse in DEO nec re nec ratione differunt, ex parte rei cognita conc. ex parte modi imperfectè inadæquatè cognoscendi, nego min. & consequentiam.

9. Dices quintò. Sequeretur, etiam naturaliter demonstrari posse Trinitatem DEI, quod tamen est contra communem. Sequela probatur. Demonstrabilitas esse Divini fundatur in dependentia effectuum creatorum à causa prima: sed etiam humana natura habet dependentiam à Trinitate Divinarum Personarum: ergo etiam naturaliter demonstrari poterit Trinitas Personarum. Minor probatur: Imago habet dependentiam à suo exemplari: sed homo est imago DEI, non tantum ut Unius, sed etiam ut Trini: ergo etiam habet dependentiam à DEO ut Trino. Minorem habet S. D. inf. q. 113. a. 5. ubi docet, *in homine esse imaginem DEI, & quantum ad Divinam naturam, & quantum ad Trinitatem Personarum.*

Resp. neg. sequel. & probat. distingo. Demonstrabilitas esse Divini fundatur in dependentia effectuum creatorum, & ut lumine naturæ cognita, conc. Altiore lumine, nego. Sed etiam humana natura habet dependentiam in ratione imaginis à DEO Trino, ita ut hæc sit altiore lumine cognita, conc. merè naturali, nego min. & consequentiam.

§. II.

Prima demonstratio ex ratione primæ moventis.

CONCLUSIO. Evidenter demonstratur existentiā DEI ex Philosophico principio, quod quicquid movetur, ab alio movetur. Ita S. D. q. 2. a. 3. Cujus sententiæ præter ejus Discipulos subscribunt Gronado, Tafolus, Henric. à S. Ignat. aliique.

Probat. Si datur motus in rerum natura, tum evidens est dari primum motorem immotum: sed evidens est dari motum: ergo evidens est dari primum motorem, quia omnia moventur ipse immotus: & hic est DEUS. Major probatur: quicquid movetur, ab alio movetur: vel ergo devenitur ad movens immotum: vel inter moventia per se subordinata datur processus in infinitum: sed iste non datur: ergo perveniendum est ad movens immotum.

Veritas hujus axiomatis in eo fundatur, quod mobile comparatur ad movens, tanquam perfectibile ad suum perfectivum, ut ab illo actum & perfectionem recipiat, quæ caret: unde moveri est reduci de potentia in actum, & motus definitur *actus entis in potentia*. Cum igitur implicet, idem respectu ejusdem formæ simul esse in potentia & in actu, esse perfectum & perfectibile, habere & non habere formam, esse in possessione termini, & ad illum acquirendum tendere, idè etiam necesse est, id quod movetur ad actum obrinendum, moveri ab alio habente actum.

Neque refert, quod viventia dicantur moveri à se ipsis: hoc enim tenet, in quantum virtutes & principia motuum vitalium habent in se ipsis, sine tamen præjudicio alterius moventis & applicantis: cum enim movere & operari consequatur ad esse, idè